Ročník I. Ve Varšavě, dne 31. prosince 1928. Číslo 15 a 16.

BUDITEL

ORGÁN ČECHOSLOVÁKŮ V POLSKU.

VYCHÁZÍ 1. a 15. KAŽDÉHO MĚSÍCE.

Redakce a administrace pro Volyň: Łuck, Jagiellońska 16.

Administrace pro ostatní Polsko a zahraničí: Warszawa, Mazowiecka 11.

POTĚŠITELNÝ ZJEV.

Mimořádná valná schůze Č. M. S. konaná dne 18. listopadu v Dubně utkví zajisté na delší čas v paměti účastníků, jichž bylo asi 150. Od minulé valné schůze v Lucku stával se poměr mezi přívrženci a odpůrci Matice, či lépe řečeno mezi jednotlivými osobami její Správy, čím dále tím napjatějším, brzdil její činnost, ba i ohrožoval další jeji existenci mravně i hmotně.

Touha po nápravě a shodě přivedla sem tak značný počet lidí dobré vůle, jimž upřímně záleží na rozvoji naší větve. V prvé řadě mělo se rozhodnouti, byla-li předešlá řádná schůze zákonitou a tudíž usnesení její pravoplatná, neb ne. Ta kola, která nejvíce proti minulé schůzi protestovala a usilovně žádala o svolání mimořádné schůze, měla se vyjádřiti z jaké příčiny neuznává schůzi minulou za zákonitou. Ku podivu celého shromáždění ukázalo se, že kola tato, až na jedno — neměla ve schůzi ani jednoho zástupce.Pouze jeden delegát vystoupil v této otázce, leč jeho argumenty byly vyvráceny. Bylo všem zřejmo, že různice a sváry byly vyvolány podvratnými živly téměř zúmyslně z osobní zášti a ješitností.

Jiskrou do ohně mohlo býti čtení protokolu z minulé schůze, neboť v mysli účastníkův vystávaly opětně ty bouřlivé a trapné sceny i ostré útoky. A již se zdálo, že znovu se rozpoutají vášně ješitnosti a nedojde k shodě. Většina řečníků nabádala ku klidu a rozvaze, a jejich slova a napomínání nevyzněly nadarmo. Stále obviňování správy Matice, že nic nedělá, aneb, že dělá to co dělati nemá, (její zásah do voleb) mělo se zde vysvětliti a projeviti správě buďto důvěru, neb nedůvěru. A když správa v plném počtu se poděkovala, přikročeno k novým volbám, jejíchž výsledkem bylo, že zvoleny byly tajným hlasováním zase tytéž osoby. Pouze tajemníkem zvolen byl jiný. zase nový důkaz, že původcem nespokojeností a útoků byla tatáž skupina odpůrců. Světlým bodem schůze byla přítomnost p. poslance Meduny, kterýž si neobtěžoval přijeti z Varšavy, aby využil této vzácné příležitosti a přispěl svým vlivem k urovnání rozháraných poměrů a usmířiti rozeštvané strany a jejich vůdce,což se mu téměř úplně podařilo, začež vysloven mu byl dík a uznání. Smír zdál se býti všeobecný. Tisknutí pravic provázeno bylo bouřlivými potletky a provoláváním. Protestní schůze stala se schůzí smíru. Jistě že žádný z účastníků nelitoval že příjel, byť i považoval svolávání mimořádné schůze na sklonku roku za zbytečné. Ovzduší se vyčistilo jako po bouři. Stav věci se náležitě osvětlil, a lze předpokládati, že veškeré štvaní a pomlouvání ustane. Kéž by sjednocení to a smír ten byly trvalými a opravdovými. Jisté jest, že ještě zde či onde zbyla nějaká kapka trpkosti, a že se časem vyskytne nějaké nedorumění či nespokojenost. Pamatujme však, že chybovati jest lidské, ale křivě posuzovati jest přímo ďábelské.

Ku konci redaktor Perný zmínil se o potřebě NárodníJednoty jakožto organisace, kteráž by hájila naše zájmy, národohospodářské, politické, náboženské i jiné, tak že by se tyto organisace jaksi navzájem doplňovaly a podporovaly. Zajisté, že celá naše veřejnost se shoduje v tom, že skutečně takovouto všeobecnou organisaci míti musíme. Jest však žádoucno, aby nutnost tuto uznala cela naše veřejnost, a každý z nás stal se netoliko členem, nýbrž i pracovníkem této organisace. Přátelé! Začněmež již konečně budovati, neboť doposud jsme více bořili. Nadchází roční doba, kdy ustává práce hmotná; vyplňme ji prací duševní, prací, vedoucí k našemu zdokonalování: tříbení charakteru a účelnému organisování. Kdo stojí — jde zpět! Ku předu — zpátky ni krok!

J. Vlk.

NĚKOLIK POZNÁMEK O JUBILEJNÍCH OSLAVÁCH V ČESKOSLOVENSKU.

Oslavy jubilea 10 letého trvání republiky československé měly v celé republice průběh neobyčejně slavnostní, radostný a skvělý. Ani jeden rušivý ton nebyl zaznamenán. Praha se především vyznamenala. Tam propuklo nadšení nad 10 letou svobodu spontánně v národní slavnosť v pravém slova smyslu, jaké u nás ode dne převratu nebylo. Lidé zapomněli na všechny nechuti osobní i politické a třídní a jednou za deset let zas pocítili jen radost a lásku. Herben se vyslovil o Pražanech toho dne, že byli všichni bez rozdílu krásní. Je to velmi trefné přirovnání neboť láska, a ta byla toho dne jediným obsahem srdcí Pražanů, zušlechťuje a dává člověku oduševnělou krásu a něžnost. V denním, všedním životě slyšíme velmi často vyslovovat nespokojenost s mnohými věcmi, za které republika často ani nemůže, ale jubileum dotklo se jakoby čarovným proutkem srdcí lidských, která zapomněla na všechny nechuti a plně si uvědomila velikosti a krásy faktu, že máme možnost samostatně a o své vůli rozhodovat o veškerých věcech svého života. Nadšení vybuchlo způsobem přímo živelním.

I jinde v republice oslavovali lidé tento památný den jak nejlépe uměli. Důležité je, že se oslav zúčastnili i Němci a Maďaři. Zástupcové jejich v Bratislavě i v Košicích prohlásili, že v starém Maďarsku byli stejně v porobě drženi jako sedláci slovenští a teprve republika jim dala zrovna jako Slovákům veškerá lidská práva. Na Slovensku měly oslavy také velmi krásný a důstojný průběh. Starý bouřlivák Hlinka si sice neodpustil, aby současně s krásnou řečí, kterou proslovil v den jubilea v Ružomberku a o 2 dny později v Košicích, nenapsal do svého Slováka štvavý článek proti Čechům, ale tato dvojakost už patří k jeho fysiognomii. Bez ní je Hlinka prostě nemyslitelný. Přes to byly jeho projevy, které pronesl v Ružomberku a v Košicích za celistvost státní, za spolupráci s Čechy a za odboj proti Maďarům, kterým připomněl velice vhodně a důrazně všechny ty krutosti, někdy dokonce zhovadilosti, jimiž usilovali vyhubit nemaďarské národnosti, žijící na teritoriu bývalých Uher, velmi důležitým projevem, namířeným především do Pešti, kteráž do nedávna v Hlinku skládala své naděje.

Jisto je, že tyto oslavy přinesly mnoho positivního do našeho života. Způsobily, že jsme revidovali, co se už vykonalo, ale i co nás ještě čeká. Mnohým byly podnětem k úvahám, jakými cestami se má ubírat další náš vývoj a další naše práce. Najvážnější v té příčině projev učinil sám p. president. Většina těchto projevů vyzněla v tom smyslu, že je třeba dále usilovné, nezištné práce, spravedlnosti jedněch k druhým, vzájemné důvěry a především lásky. Zkrátka je potřeba, aby celý náš veřejný život byl postaven na základy přísné mravnosti. Mravnost se musí státi obsahem našeho života soukromého i veřejného. Starý život předešlých útvarů státních a společenských byl osnován na principech sobeckých, kdy vlastní prospěch lidi vedl i k podvodům, třeba i zločinům. Proti tomu stojí heslo Husa, který si přál pro každého pravdy. Pravda, mravnost, dobro a hlavně obětavost byly obsahem zásad, učení a života našich buditelů. Jich zásadám zůstaňme věrni i v budoucnosti. Tyto zásady přivedly naši věc k vítězství, ony jediné jsou s to, aby nám udržely svobodu a samostatnost i do budoucnosti.

Ct. Bezděh.

PRODEJ CHMELE A NAŠE TĚŽKOPÁDNOST V SDRUŽOVÁNÍ.

Ant. Flengr v Boholubech.

Chmelařstvím, jako jedním z výnosných odvětví v rolnictví u nás na Volyni zabývají se převážně Češi jakožto menšina kulturní, vyznačující se velikou pracovitostí a spořivostí. Jestli cokoliv v rolnictvě vyžaduje hojné píle, dohledu a práce, tož jistě pěstění chmele žádá toho dvojnásob. Prodej však, totíž náhrada za všechno mozolení se ve chmeli, jak se děje u nás na Volyni, to prostě přesahuje všechny meze lidskosti. Náš ubohý český člověk vůbec jest velice rád, počítaje to přímo za štěstí, když prodá chmel za poloviční světovou cenu, jen když mu nezůstal. V první řadě arciť jsme si tohoto neblahého zjevu vinní sami. My jsme se dosud nenaučili ani tomu co umějí naši sloužicí (o stavech jiných ani nemluvě) totíž: sdružování se. Jen jedincové naši hraji si na jakési vůdcovství, domnévajíce se, že pro nás, a zvláště pro ně to stačí, když někoho neb něco naše české bezohledně možnými i nemožnými způsoby zkritisuji a ztrýzní. Jest nutno, ba nezbytno, bychom nejen dovedli organisovati se národohospodářsky, nýbrž i politicky, ideově a programově.

Aby malichernošti, kteréž staly se malými charaktéry v řadách naších ohřívalí jednou za-

měněny byly. „Pro lid, nikoliv pro jedince“, toť heslo dnešni doby.

Osobni záště a libůstky musi být důstojně překonány. Organisace třeba jen národohospodařska, vyžaduje vzájemné důvěry, aby nebylo nikde poruchy a tříštění, vyžaduje, bychom sobecké choutky jedinců podřizovali zájmům celku. Jen tak možno mezi lid vlévati morálku a smysl pro povinnost, omezovati sobectví. Skupují u nás na Volyni chmel firmy židovské na malé výjimky — nesvědomité, tak že rolnictvo naše systematicky olupují. Naši lidé z bázně, by jím chmel nezůstal, běhají z jedné firmy do druhé, posléze za nejmenší možnou cenu, chmel s okázalou radosti prodávaji. Avšak kdo by se domníval že na tom dosti — ten by se krutě klamal: chmel se přiveze kupci a tento tepre toho pěstitele českého pěkně oholí jak na váze, tak na ceně, ta že vlastně obdrží polovic toho, žač původně chmel byl prodán... A toto lichvaření provozuje se léta nejen s chmelem, nýbrž také s jeletovým semínkem, cukrovu řepou a p. Kdybychom však měli řádnou naši rolnickou organisaci, nejen že by takto hrozně s námi jednáno býti nemohlo, nýbrž tvořili bychom organisovaný celek, jenž by důstojně representoval zde naši českou menšinu, politicky, národohospodářsky, morálně i hmotně. Záložny naše by intesivně pracovaly ku pomoci a zdaru našeho rolnictva. Každý pak z nás byl by o všem náležitě poučen a informován, hmotně podpořen, tak by nebyl nucen nesvědomitému obchodniku lézt na vejíčku slovem: dali bychom výhost každoročnímu strachu z prodeje chmele a j. Předseda naši české matice školské p. Mesner radí, bychom s prodejem chmele obrátili se na Ustřední Jednotu v Československu v Žatci, by přijala nás pod ochranu před zhoubným zdejším prodejem chmele. Myšlénka zajisté dobrá a praktická, ale provésti bez řadné naší organisace, nelze jí nikterak. Mohli bychom vyznačiti sjezd třeba v Dubně, důsledně každá obec by vyslala k tomu účelu svoje delegáty a tam bychom se definitivně o všem poradili a vhodné resoluce vynesli... Vždyt, když vyžaduje toho naše Matička, tož i v nadbytečném počtu se sjeti umime a během mnoha hodin o běžných potěbách Matíčních pokovati dovedeme. Protož nebudme tak nemoudří bychom naše mozoly lacino prodávali, a chytřejši nás lehce a kvapně bohatl z naší práce a těžkosti. V Československu na př. sdružení agrární, utvořené hned před válkou, přineslo stoupencům nesčislné výhody a kořisti, takže dnes rolnik tamnější požívá nejen všech hmotných výhod z organisace této plynoucich, nýbrž jest všeobecně uznán a respektován jako měšták, neb inteligent, čehož, jistě právem si také zaslouží!

Budiž naši snahou: umět nejen produkt vyrobiti, ale umět jej zpeněžiti.

Věřím, ano jist jsem tím, že mezi námi najdou se lidé, kteří poctívě a obětavě pracovati budou nad uskutečněním našeho sdružení alespoň v chmelařstvi a nepochybuji že i státní banky zejména bank rolný vyjde nám vstřic s pomocnou rukou!

CELE ČESKOSLOVENSKÉ VEŘEJNOSTI V POLSKU!

Máme zájem na zmohutnění své České Matice Školské a obracíme se k celé československé veřejnosti v Polsku, ke každému, komu je jeho mateřská řeč drahou, komu záleží na tom, aby jeho dítky byly vzdělávány v rodném jazyce učiteli čs. národnosti a kdo má v sobě čs. národní cítění a pochopení pro naši osvětu a kulturu, se žádostí, aby se přihlásil za člena Č. M. Š. na Volyni!

Příspěvek dva zloté ročně!

Kdo se rozhod! státi se členem Matice, ať se přihlásí u nejbiižšího Kola Matice! Kdo si nepřeje býti členem Kola, může býti členem matiční Ústředny v Lucku. Roční příspěvek 2 Zlp jest zajisté nepatrný a proto jest morální povinností každého krajana a krajanky, aby se členem Matice stal!

Existence naší větve, toť velký osvětovokulturní problém, který se nedá bez peněž a pracovníků zrealisovati. Mnoho se dá udělati při dobré vůli a při jednotě všech pracovníků veřejných, ale je k tomu potřeba peněz! Ty se získávají tím, že každá hlava rodiny přihlásí všechny své příslušníky za řádné členy Matice a bude věrně plniti své spolkové a národní povinnosti! Každý člen musí pochopiti, že přistoupil za člena pro lepší budoucnost svých dítek, toho nejdražšího, co má. Ať každý otec a matka a ostatní dorůstající občanstvo se stane členy Č. M. Š. na Volyni a ať se počet členů co nejrychleji zdvojnásobí! Na zdar!

Ústřední správa Matice.

Redakce přeje všem čtenářům Buditele štčdrého Ježíška a hodně štěstí v Novém Roce!

K diskusi. Uvažuje se o zřízení Ústředí čs. spolků v Polsku se sídlem ve Varšavě jako

instituce celostátní. Podáváme tento projekt čtenářům Buditele s prosbou, aby svoje návrhy a připomínky zaslali písemně panu Albrechtovi v Lucku.

Získávejte v kruhu svých známých další předplatitele našeho časopisu a sami dluhující předplatné ihned vyrovnejte! Jen tehdy bude Buditel vycházeti pravidelně a jeho obsah bude neustále bohatší a zajímavější!

Besední hlídka. V neděli, 18. listopadu, uspořádána byla *vycházka do královského zámku varšavského*, jíž se zůčastnilo na 100 osob. Výklad podal jeden z úředníků zámeckých. Starobylost památek vzbudila zájem všech přítomných.

Mikulášská zábava, uspořádána 8. prosince v místnostech polského Klubu artvstycznégo, provázena byla plným zdarem. Obsáhlejší referát přineseme v příštím čísle. Fotografii přinesl Kurjer Warszawski v nedělní příloze z 16. prosince.

Kursy vlastivědné pro děti čs. příslušníků varšavských počnou se 15. ledna v městském gymnasiu na ul. Emilji Plater, kde byly městkou radou určeny pro ně místnosti.

Kulturní styky polsko-československé. 60-letí svého života slavil profesor české university v Praze *Dr. J. Bidlo*, jehož vědecká práce týká se značnou měrou kulturních styků polsko-českých, zejména ve středověku. Prof. Dr. Bidlo byl několikrát v Polsku, kde též přednášel. Na jeho počest vydán byl sborník prací jeho přátel a žáků s několika příspěvky i učenců polských. Lvovští historici zaslali jubilantovi blahopřejný telegram.

V Praze zemřel profesor slovanského práva na české universitě *Dr. Karel Kadlec.* Náležel k nejlepším odborníkům světovým ve slovanských věcech. S Polskem pojily ho styky velmi přátelské; sám byl několikrát v Polsku, kde též r. 1925 přednášel na varšavské universitě. Měl tu rovněž mnoho přátel. Některá jeho díla přeložena byla do polštiny.

V Praze vypravena byla v Národním divadle *Moniuszkova „Halka“* za řízení ředitele varšavské opery *E. Mlynarského.* Úspěch tohoto představení byl velmi značný. Vystoupil tu pohostinsky též varšavský tenor *J. Dygas.*

Langrova „Periferie“ (Przedmieście) dočkalo se v divadle Polském celmi značného počtu představení (34); Beseda varšavská uspořádala pro svoje členstvo zvláštní představení za snížené ceny. Hra půjde ještě při představeních odpoledních.

Z DOMOVA A CIZINY.

Podzimní zasedání polského sejmu bylo zahájeno 31. října a zaměstnává se především projednáváním státního rozpočtu na rok 1929/30, revisí ústavy a jinými nezbytnými záležitostmi. Zasedání vykázalo několik poměrně dosti bouřlivých momentů, ale postupem doby nabylo zase klidnějšího charakteru. Přispěli k tomu jmenovitě dva projevy premiera Bartla, který se vyslovil pro spolupráci vlády s parlamentem a naopak.

11. listopad byl oslaven jako státní a národní svátek po celém Polsku, třebaže oposice ohlásila, že bude oslavovat den 7. listopadu. Dne 7. listopadu 1918 byla totiž v Lublině založena prozatimní lidová vláda Polské republiky. Byla to vláda socialistická v čele s Daszyńskim, v níž místo ministra války bylo vyhraženo marš. Pilsudskému. Tuto vládu utvořili a podporovali socialisté a radikálně selské živly. Ve skutečnosti neměla tato vláda mimo nevelkou oblast lublinskou a část Haliče žádné výkonné moci a když předseda Piastu Witos, jenž byl uveden mezi ministry, prohlásil, že této funkce nepřijal, byla její posice mezi zemědělským obyvatelstvem tak oslabena, že se opírala skoro jen o dělnictvo. Do Varšavy její moc vůbec nesahala. Když se pak 10. listopadu vrátil do Varšavy z německého zajetí Pilsudski, odevzdala mu 11. listopadu regentská rada vrchní velení nad polským vojskem, Daszyński složil svou hodnost jako předseda lublinské vlády do jeho rukou a 14. listopadu složila regentská rada do rukou Pilsudsudského celou vládní moc, tak že se stal vlastně diktátorem. Svěřil Daszyńskému utvoření nové vlády jež se pak skládala z ministrů lublinské vlády, její předsednictvo převzal však již po několika dnech Moraczevski, rovněž socialista. — Průběh oslav 11. listopadu byl ve městě i na venkově důstojný a povznášející.

Kongresům PPS. v Sosnovci a BBS. (vládních socialistů) *v Katovicích,* konaným od 1.—4. a od 1.—2. listopadu, nepodařilo se odstranit rozkol v řadách socialistů a spojit opět obě křídla v jednu stranu. Tak existují v Polsku dvě strany socialistické: dosavadní polská strana socialistická a nová PPS — bývalá revoluční frak-

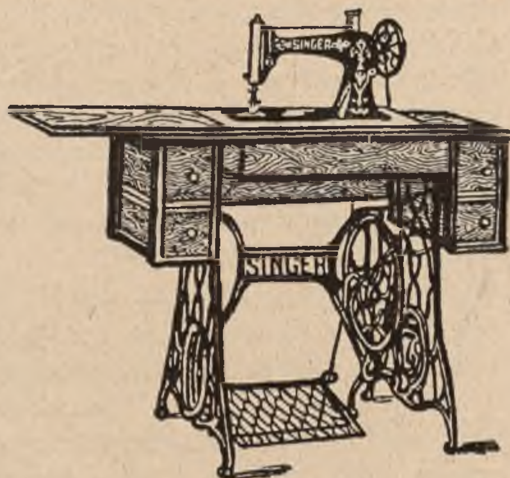
Singer Sewing Machine Company

Šicí Stroje

SINGER

těší se ve všech zemích již 80 let plné důvěře, neboť, jsou díky své ideální konstrukci a přesnému zhotovení z nejlepších materiálů, nedostižné.

Stroje pro domácí potřebu: člunkové, bubínkové a — nejnovější vymoženost techniky — stroje vzor 66 K s vodorovnou cívkou umístěnou v centru, vyznamenávají se tichým chodem a neobyčejně přesným šitím. Uvedené stroje mohou být dodány v soupravě obyčejné, kabinetní nebo salonové.

Stroje pro živnostníky: krejčovské obuvnické, holinkářské, sedlářské a t. p.

Stroje speciální k prolamování, obmitce, strojnímu vyšívání, obšívání dírek, přišívání knoflíků, jakož ke všem jiným potřebám domácího a továrního průmyslu.

K pohonu každého šicího stroje „SINGER" lze kdykoli použíti elektrického proudu připevněním malého MOTORU SINGER. Při šití doporučujeme používati SVĚTLO SINGER, které vrhá paprsky přímo na práci, takže šijící vidí svou práci jasně a zřetelně.

BEZPLATNÉ UČENÍ ŠITÍ, STŘIHU, UMĚLECKÉMU VYŠÍVÁNÍ A SPRAVOVÁNÍ PRÁDLA

na domácích strojích SINGER. Této výhody mohou použíti všichni, poněvadž pořádáme kočovné kursy ve všech místech.

Firma SINGER SEWING MACHINE COMPANY ručí plně za každý dodaný šicí stroj „SINGER"

Reservní součástky, jehly, nitě a hedvábí, olej a t. p.

Ceny dostupné — Výhodné platební podmínky.

Americká akc. spol. SINGER SEWING MACHINE COMPANY
Ředitelství: Varšava, Marszałkowska 115 (vlastní dům), tel. 34/82.

PRODEJNY VE VARŠAVĚ:

Chłodna 23, Marszałkowska 115, Marszałkowska 137, Nalewki 38, Senatorska 6, Młynarska 32, Leszno 24, Mokotów-Puławska 33, Praga-Targowa 65.

PRODEJNY NA VOLYNI:

KOWEL, Warszawska, 63, RÓWNE, 3-go Maja 218, ŁUCK, Jagiellońska 45, KRZEMIENIEC, Szeroka 72, WŁODZIMIERZ-WOŁYŃSKI, Farna 30.

KROMĚ TOHO MÁME PODEJNY V TĚCHTO MÍSTECH:

Baranowicze, Biała-Podlaska, Białystok, Bielsk Podlaski, Bielsko Śląskie, Będzin, Bochnia, Brody, Brześć n/Bug., Brzeżany, Buczacz, Bydgoszcz, Ciechanów, Cieszyn, Chełm, Chojnice, Chrzanów, Częstochowa, Drohobycz, Garwolin, Gdynia, Grójec, Głębokie, Gniezno, Grajewo, Grodno, Grudziądz, Huta Królewska, Inowrocław, Jarosław, Jędrzejów Kalisz, Kamienna, Katowice, Kielce, Kobryń, Koło, Kołomyja, Konin, Końskie, Kozienice, Kraków (2 mag.), Kraśnik, Kutno, Leszno, Lubartów, Lublin, Lwów (2 mag.),Lida, Łomża, Łowicz, Łódż (6 mag.) Łuków, Miechów, Mińsk Maz. Mława, Nadwórna, Nowogródek, Olkusz, Ostrołęka, Ostrowiec, Ostrów Pozn., Oszmiana, Pińsk, Pińczów, Piotrków Tryb., Płock, Poznań, Proszowice, Przemyśl, Prużana, Pułtusk, Radom, Radomsko, Rawa Ruska, Rohatyń, Rzeszów, Rybnik, Rypin, Sandomierz, Sanok, Sarny, Siedlce, Słonim, Sokal, Sokołów, Sosnowiec, Stanisławów, Stryj, Suwałki, Święciany, Szamotuły, Szczekociny, Tarnów, Tarnopol, Tarnowskie Góry, Tczew, Tomaszów Mazow., Toruń, Wieluń, Wilno (2 mag.) Włocławek, Włodawa, Wołkowysk, Wołomin, Wołożyn, Zamość, Zawiercie, Zduńska Wola, Żyrardów, Żywiec

ce, která bude míti 6—7 poslanců a kterou vede předseda městské rady varšavské posl. Raimund Jaworowski a ministr Ing. J. Moraczewski.

V Lublině se konal dne 8. listopadu sjezd strany Wyzwolenie, který prohlásil, že dnešní vláda a vládní systém jest cizí širokým vrstvám lidovým, poněvadž podporuje vrstvy majetné a přehlíží drobné rolnictvo. Strana povede i nadále rozhodný boj o reformu konstituce a dodržování právního řádu ve státě atd. a bude potírat všecko co je v činnosti vlády pro stát škodlivé.

Parlamentní klub strany Piast prohlásil na poradách dne 30. a 31. října a 6. listopadu, že nemá příčiny měnit svůj dosavadní poměr k vládě. Vedení klubu zůstalo v dosavadních rukách, poněvadž resignace dosavadního vedení klub nepřijal. Některé listy k tomu poznamenávají, že tím jsou vyvrácené zprávy o nadcházející krisi v této straně, vyvolané poměrem strany k vládě.

14. listopadu se konala v sejmu schůze zástupců polské strany socialistické, Wyzwolenia a strany selské, kteří se rozhodli utvořit stálou společnou komisi na ochranu republiky, demokracie a parlamentarismu.

Zemské a okresní volby v Československu konaly se dne 2. prosince t. r. Volili občané nejméně 24 letí. 2 třetiny členů zemských a okresních, zastupitelstev byly voleny jedna jmenována. Zemské zástup. v Čechách má 120 členů, v zemi Moravskoslezské 60, na Slovensku 54, v Podkar. Rusi 18. — *V Čechách* bylo předloženo 14 kandidátek: 6 českých 7 německých a 1 komunistická (komuniské se prohlašují za mezinárodní). Roztříštěnost německ. stran byla tedy větší než českých. Němec. nacionální oposiční blok, k němuž se však ve volbách nepřidali něm. nár. socialové, šel do voleb s heslem proti něm. stranám: agrární, křest. soc. a živnostenské, které jsou ve vládě. Proti tomu něm. nacionálnímu bloku kandidovalo pracovní a hosp. souručenství, které sestává z demokratické frakce dra. Kafky, ze skupiny bývalého poslance a předsedy něm. nacional svazu dra Rosche a z oposičníků něm. strany živnostenské. Tato volební skupina má v programu aktivní práci pro účast ve státě a smír mezi národy. Sedmou něm. stranou byli něm. soc. demokraté. *Na Moravě* kandidovala kromě toho ještě skupina Poláků a sionistů. *Na Slovensku* a také v *Podk. Rusi* kandidovalo 13 stran. Na Slovensku se v poslední chvíli dohodli orthodoxní židé se sionisty na společné kandidátce a proti maďarské straně národní byla podána oposiční kandidátka maďarské strany malorolnické. Volby měly zcela klidný průběh. Koaliční strany zaznamenávají nepatrné ztráty, socialistické oposiční menší zisk. Větších vnitropolitických důsledků volby míti nebudou.

Zákon nové organisace politické správy v ČSR z roku 1926 vstoupil dnem 1. prosince 1928, v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v platnost. Na Slovensku a v Podk. Rusi platí již od 1. července t. r.

Min. financí ČSR dr. K. Engliš podal v minulých dnech po druhé demisi, o níž nebylo rozhodnuto.

Při odhalení pamětních desek v upomínku na přivtělení Slovenska k Čsl. republice a na zesnulého poslance dra. Blaho v Uh. Skalici dne 4. listopadu t. r. prohlásil dr. Šrobár, že slovensko má možnost rozvoje, a že nynější doba zasluhuje názvu zlaté doby Slovenska. Štvaní proti Čechům je marné, maďarská noha již nikdy nestane na šiji Slováků. V dalším zdůraznil dr. Šrobař čsl. jednotu. Češi osvobodivší nás r. 1918 a vyčistivší r. 1919 zemi od bolševiků. jsou s námispojeni na život a na smrt; nemůžeme bez nich žíti ani zemříti!

Československo získalo přímé spojení do zámoří dohodou o pronájmu čtyř přístavních pásem v Hamburku, uzavřenou dne 4. listopadu t. r.

Podle sčítání lidu ze dne 16, prosince 1926 žije v celém sověckém svazu 27.119 Čechů a Slováů (stát příslušníků), z toho v Evropské části 24.900. R.1897 žilo na území nynějšího sovětského svazu 20.800 příslušníku čsl. národnosti. Na Ruský svaz F. S. R. připadá 9.925, Urajinský svaz 16.192, Bieloruský svaz 650, Zakavkazský svaz F. S. R. 237, Uzbecký SSSR 190 a Turkmenský SSSR 25 Čechoslováků.

Kabinet Poincareho podal dne 6. listopadu demisi v důsledku vystoupení 4 ministrů radikálně-socialistické strany z vlády. 13. listopadu byl utvořen pátý kabinet Poincarův, za účasti centra, pravice a republikánských socialistů.

Kabinetní krise rumunská rozřesena byla 10. listopadu t. r. tím způsoben, že utvořena vláda, již předsedá vůdce národní strany selské Maniu.

Presidentem Spojených států byl dne 7. listopadu velikou většinou 467 proti 64. hlasům,

zvolen republikán Hoover, proti demokratu Smithovi.

Německá vzducholoď Zeppelin, která podnikla cestu do Ameriky, vrátila se dne 5. listopadu do Německa. Cestou byla vzducholoď postižena nehodou, která se jen náhodou nezměnila v katastrofu.

Mezi ČSR. a Amerikou bylo zahájeno přímé telefonické spojení.

V Praze, v porotní síni byl za soudního přelíčení dne 1. prosince několika ranami z revolveru zastřelen vrah albánského vyslance v Praze Ceny Bega, — Bebi.

Milým čtenářkám. Dovolujeme si oznámiti, že v nejbližší době počneme uveřejňovati „Ženskou hlídku", kterouž zavděčíme se zajisté našim ct. čtenářkám. články budou obsahu poučného i zábavného.

Redakce.

Blíží se konec roku, a jest naší neodkladnou povinností dle možnosti zapraviti ve všech administracích a knihkupectvích svoje nedoplatky. Obracíme se proto ke všem naším dlužníkům, nezapravivším dosud svoje účty za časopisy, školní knihy, učitelské příručky a jiné, aby tak dle možnosti do konce roku učinili. V tyto dny rozesíláme upomínky a výtahy účtů, a prosíme neodkladné zapravení účtů. Kancelář *Č. M. Š. na Volyni.*

Nivy hubinské. Naše posvícení připadlo letos na den 10 vyročí čsl. samostatnosti. Při té příležitosti náš p. učitel uspořádal v tanečním sále přednášku o tomto významěm dni. Vzpomenul dlouholetého utrpení našeho národa, jeho probuzení a konečně osvobození. Pravil, že v dobách krutých náš národ žil a těšil se pohádkou o blanických rytířích, kteří, až bude zemi nejhůře, vyrazí se sv. Václavem v čele a zachrání nás před nepřítelem.

Tito blaničtí rytíři vtělili se do nejlepších synů národa s Tatíčkem Masarykem v čele, strádali na cizích frontách jako družiníci a legionáři, avšak zemí českou osvobodili od nepřátel a Bilou Horu-neblahé paměti-pomstili. Žel toliko, že mnozí z těchto hrdinů, kteří stáli kdysi také v řadách nejpřednějších, dnes žijí mimo vlast nepovšimnuti, ba zapomenuti svými šťastnějšími druhy ve vlasti a žijí jen tou pohádkou všedního života-bídou, neboť hlas jejich byl voláním na poušti... Spí však ten rytíř blanický a čeká... Snad si naň přece někdo vzpomene, snad vlast ho jednou zavolá... Památný den uzavřeli jsme sbírkou ve prospěch Matice školské, která vynesla 32 zloté.

Členové Kola Matice.

Z Novin-českých. Dne 13. listopadu t. r. při svatbě sl. Aninky Svobodové ze Šestákova s p. Josefem Maškem z Vel. Špakova na podnět p. ženicha za zpěvu národní hymny, byla uspořádá- na p. Janem Kramským sbírka ve prospěch Ústřední Matice Školské. Hosté věnovali zl. 20.— a p. ženich zl. 10. —. Tímto přejeme mladým novomanželům pí. Anince a p. Josefu Maškovi mnoho štěstí a Božípo požehnání na jejich nové společné dráze životní. *Přátelé.*

Z Mirohoště. Dne 3/X. t. r. zemřel v naší obci náš milý mladý spoluobčan, řádný a obětavý člen Kola Matice Václav Tauš. Pohřeb jeho konal se dne 6. září t. r. za velké účasti obecenstva a hasičského sboru, kterého zesnulý byl též členem. Průvod doprovázela hudba a kroužek pěvecký, který uspokojivě přednesl slovanské a české pohřební písně. Budiž mu země lehkou. — Rodina zesnulého věnovala ve prospěch místního Kola Matice zl. 50. — Výbor Kola dovoluje si tímto projeviti rodině zesnulého nejhlubší soustrast a rovněž děkuje za peněžitý dar. *Výbor Kola Matice.*

Z Moskovščiny. Dne 21. října konala se v naší osadě slavnost odhalení pomníku padlým, spojená s oslavami 10-letého výročí samostatnosti RČS a Rp. Polské. O 2 hod, seřadil se místní hasičský sbor s nově posvěceným praporem kolem pomníku, zahaleného červenobílou rouškou a prapory. Na to byl pomník posvěcen a odhalen a za zvuku písně „Kol slaven" prapory vztyčeny.

Po vhodném proslovu o významu pomníku zapěl místní pěvecký kroužek chorál K. Ujejského „S požáru dýmem..." Po přednesu básně Sv. Čecha: „Mrtvým vlastencům" byl vzdán hold padlým vojínům dvuminutovým tíchem a třemi salvami z pušek a prapor hasičský sklonil se před pomníkem. Za zvuků smutečního pochodu položeny byly na pomník věnce.

Slavnost jubilejní zahájena byla básní K. De Wettera „Osvobozenému národu". V slavnostním proslovu vzpomenuto utrpení a poroby našeho národa po Bílé Hoře, jeho odboje i konečného vítězství. Hudba zahrála hymnu „Kde

domov můj“*) i přednesena báseň „Náš národ“. Po zpěvu písně: „Náš český lev již z hrobu vstal..:“ provolána sláva RČS. a presidentovi T. G. Masarykovi. Dále bylo vzpomenuto Zborova a zazpívána píseň: Bývali Čechové“, a hudba zahrála „Hej Slované!“. Neméně slavnostně bylo oslaveno 10 leté výročí trvání samostatné republiky polské. Poukázáno na utrpení a útisk, který národ polský snášel po násilném roztrhání Polska i na hrdinské snahy a odboje za svobodu. Vzpomenuto zásluh maršálka J. Pilsudského a provoláno republice i jejímu nynějšímu presidentovi J. Mościckiemu „Niech żyje!“

Zahlaholila hymna „Boże, coś Polskę...“ hudbou i zpěvem. Po přednesu básně: „Do moich synów“ hudba zahrála: „Jeszcze Polska nie zginęła...“ — Na památku slavností, zasazeny byly tři lípy: Kolo České Matice Školské zasadilo „Lípu osvěty“, hasičký sbor — „Lípu svornosti“ a místní mládež zasadila „Lípu mládí“.

L.

Z Mirohoště. Dde 1. října t. r. navštívila naši obec delegace, vracející se ze slavnosti, pořádané v Hlinsku na památku 60 letého trvání této první české osady na Volyni Nehledě na to, že to byl den práce, a že i počasí bylo nepříznivé, již záhy před příjezdem vlaku ze Zdolbunova dostavil se k uvítání na nádraž: spolek hasičský v plném počtu s hudbou. školní dítky s učitelstvem a mnoho obecenstva. Za zvuku slavnostního pochodu vjíždí vlak na stanici a hosté vítání předsedou hasičského sboru J. Říhou, a jménem obce a kola Č. M. Š. jednatelem kola J. Linhartem i několika občany. Místní představený obce vítal tou dobou na návsi vojvodu volyňského. Školní dítky uvítali školní delegaci proslovy a kyticemi. K uvítání delegace dostavil se k nádraží též zástupce starosty (okresního hejtmana) dubenského okresu p. Kubicki, okresní velitel a náš duchovní o. Šumovský. Delegaci doprovázel též náš poslanec Vl. Meduna. Delegace sestávala z následujicích pánů: *Judr* Josef Fuhrich, zástupce národní Rady ČS. ing. Jan Šafář, generální tajemník Zemědělské Jednoty, Otakar Tesař, profesor zpěvu, Dr. Josef Svojtka a z Kvasilova ing Svárovský a p. Smolík Proneseny krátké uvítací proslovy, načež byla skupina fotografována. Poté ubírala se v průvodu hudby do hostince p. Václ. Meduny, kde ji znovu uvítali pp.: volyňský vicevojevoda Drievałtowski, předseda volyňského parlamentárního klubu Joachim Wołoszynowski, a poslanec ukrajinský Jevgenij Bogusławski. Nastalo vzájemné srdečné vítání a seznamování se. Cvičitel K. Knop podal hlášení a žákyně Luba Svítková přednesla přívítací proslov a noví hosté obdrželi rovněž kytice květů.

Za bohatě prostřenými stoly pronášeny byly dojemné proslovy. Zvláště p. vícevojevoda ve své krásné řeči zdůraznil svoje sympatie k českému národu, z jehož legiemi prodělal sibiřskou anabasi, a projevil přesvědčení, že jen vzájemná shoda a respektování zájmů, hledání styčných bodů v dobách štěstí i nebezpečí mohou oběma státům zabezpečiti trvalou svobodu Připilo se na zdraví nejzasloužilejších bojovníků pro svobodu p. maršálka Josefa Pilsudského i presidenta Tomáše G. Masaryka za zvuků obou národních hymen.

Po obědě si pp. hosté zatančili s našimi hasičkami a rovněž i s obětavými a dovednými kuchařinkami. Na žádost p. vicevojevody kroužek pěvecký zazpíval „Hej Slované“ a ještě několik českých písní.

K večeru p. vicevojevoda a ostatní hosté poděkovavše za tak srdečné přijetí odejeli, a členové delegace s místními občany na žádost naší omladiny setrvali na zábavě do příjezdu vlaku, načež nastalo nejsrdečnější loučení a děkování obou stran. O 12. hod v průvodu hudby hasičstva a občanů ubírali se hosté k nádraži a za zvuků hudby a volání „Nazdar“! nastoupili cestu do vlasti. Tato srdečná slavnost zanechala v srdcích všech účastníků hluboký dojem. Výbor naší obce a Kola Matice Školské vyslovuje nejvřelejší díky členům delegace i vzácným hostům, za milou návštěvu. Zároveň děkuje Sboru hasičskému i hudebníkům za obětavé účastenství, jakož i žactvu i učitelstvu. A rovněž i občanům za jejich hmotné přispění k uspořádání slavností, a spanilým občankám — hospodyňkám za úpravu slavnostního obědu, hasičkám za milou obsluhu a všem, kteří jakýmkoliv způsobem ke zdaru s'avnosti přispěli. Díky, vřelé díky! Za Kolo Matice Školské v Mirohošti Václav *Boček*, předseda. — Josef *Linhart*, jednatel.

* Redakce doporučuje, aby při různých slavnostních příležitostech byly hrány vždy *obě* státní hymny česká i s ovenská.

Z LEČIVÉ BYLINY — POTRAVINA.

Čekanku (cichorium intybus) z řádu rostlin složnokvět, znali již ve starcvěku a to hlav-

ně pro její léčivé účiny jak při použití vnitřním: při nemocích žaludku, jater, ledvin, močového měchýře, tak i při použití vnějším, při zánětech a spáleninách kůže. Ve středověku a odtud až na naše časy je čekanka jako léčivá bylina uváděna v různých odborných pojednáních, a to na místě velmi význačném. Tak nalézáme v herbáři Jakuba Theodora Tabernaemonta z r. 1615 popis sedmi druhů čekankových a čekanka se tam uvádí jako universální prostředek léčivý proti téměř všem vnějším i vnitřním bolestem lidí i zvířat. Z listů, květů, semen a kořenů čekanky obecné (lidově: divoké) připravovali syrupy, odvary, výtažky, konservy, šťávy, destiláty a dokonce i zavařeniny a jedna pařížská lékařská kniha z r. 1758 vykazuje 8 takových preparátů z čekanky.

Jako surovinu k výrobě cikorky pěstoval čekanku už od r. 1690 v Nizozemsku a káva z pražených čekankových kořenů byla známa snad ještě dříve nežli odvar z kávy zrnkové. Větších významu a rozsahu nabylo pěstění čekanky v dobách válek napoleonských, následkem známého Napoleonova dekretu o kontinentálním systému (1806), jímž byl zakázán dovoz kávy zrnkové. Po pádu Napoleonově se nejen udrželo používání cikorie jako kávoviny, nýbrž se i rozšířilo po celé Evropě, ježto se přišlo k poznání, že dobrá cikorie pozvedne a zlepší chuť každé kávy.

BESEDY „BUDITELE“

LIDUŠKA, OLGA A ZDENKA GRATULUJÍ MAMINCE.

Maminečko naše,
jak ten čas nám pádí,
včera jaro smálo se tu,
dnes nás zima hladí!

Včera byla's hezká
hezčí dnes — tak hádá
Liduška, jež chce Ti říci,
že Tě má moc ráda!

Včera byla's ještě mladá,
a dnes ještě mladší,
Olga praví; ať nám pánbůh
mamku chránit ráčí!

Včera byla's hodná,
hodnější dnes zase
Zdenka chce, bys mnoha ještě
dnešku dožila se!

Maminečko naše,
jedna na tom svčtě,
za poklady světa všecky,
za nic nedáme Tě!

M. K.

O DVOU BRATRECH.

Židovská povídka.

Když přišel čas žní, žali dva bratři žito na poli. Starší byl ženat a měl na starosti rodinu; mladší neměl ženy. Když stavěli snopy v úpalu slunečním, řekl starší sám k sobě: „Můj bratr je tak sám na světě, nemá nikoho, kdo by mu byl v životě nápomocen, potřebuje více nežli já Dnes v noci přidám mu trochu žita ze svého dílu, ale tajně, aby nic nevěděl."

Mladší řekl sám k sobě. „Můj bratr je ženat, má mnoho starostí, musí celou rodinu živit; oděv i obydlí obstarávat. Dnes v noci přidám mu trochu žita ze svého dílu, ale, aby nic nevěděl."

Za tmy nesl starší bratr snop žita na bratrovo pole. Nedlouho potom mladší bratr přenesl snop žita na bratrův díl země. Ráno byli oba překvapeni, neboť oba shledali, že mají právě tolik snopů, jako dříve.

Následující noci vyšli opět oba bratři za týmž posláním a příštího jitra žasli zase oba.

Avšak třetí noci se potkali, jak si nesli bratrský dar. Oba se zasmáli, když objevili, proč snopů je stále stejně. Každý z nich zaslzel radostí nad bratrskou dobrotou.

Povídka dále vypravuje, že na místě toho požehnaného pole byl vystavěn veliký židovský chrám. Avšak, ač bylo mnoho mramoru v chrá-

mě, mnoho cedrového dříví, mnoho třpitných drahých kamenů a krásných opon, nebylo v celé stavbě nic tak vznešeného, jak láska oněch bratří.

RANĚNÁ VRÁNA.

Byla jedna vrána, která byla poraněna — nevím jak, snad ji postřelil nějaký necita. Ubohá nalezla si útočiště v nějakém stromě, odkud měla vyhlídku do širého pole. Viděla tam jiné vrány, kterak vesele poletují a krákají, viděla oráče, v jehož stopách sbírají si potravu. Jak ráda by byla letěla s nimi na trochu živobytí, Však hle! Dvě z těch, které šli brázdou za oráčem, vzlétly, zamířily k jejímu stromu a přinesly jí potravu. A tak ji krmily, dokud se jí rána nezahojila. — Škoda, že vrány nerozumějí lidské řeči. Šel bych k těm černým hodným chlapíkům a řekl bych jim: „Pánové, ani nevíte, jak vás ctím za vaši laskavost, kterou prokazujete přátelům v nouzi."

F. J. Gould.

POLSKE ŽENY — ŽENÁM ČESKOSLOVENSKÝM.

„Komitet Pań Polskich" zaslal Ženské národní radě v Praze u příležitosti oslav 10-letí samostatnosti tento pozdrav:

„Deset let uběhlo od chvíle, kdy národy československý a polský osvobodily se současně z pout otroctví.

Ještě před 10. lety byla naše i Vaše národnost, naše i Vaše mateřská řeč pronásledována.

Ale duch národu československého a polského byl nade vše silnější: vytrval a zvítězil!

Dnes, kdy společně oslavujeme výročí našeho osvobození, kdy Vám i nám současně zablýsklo slunce volnosti, přejeme Vám z celého srdce, aby v jasných paprscích toho slunce svobodně se rozvíjel a mohutněl národ československý a spolupracoval s bratrským národem polským.

Za komitet polských žen:
Dr. Sawicka, v. r.
předsedkyně.

Fringilla:

NAHOTA PRAVDY.

Znovu se otevřely brány škol, vyleštěné, zbavené prachu, chodby a třídy vymyté... Uděšení školáčkové s uděšenými maminkami vstupují se smíšenými pocity. Kdosi nazval tuto chvíli prvním krokem do života. Snad by se na mne podíval úkosem a s ním mnoho jiných, kdybych namítla, že to není první krok do života.

Děcko žilo již celých šest let vážného života za sukněmi své mámy. Škola je jen pokračováním tohoto života, a běda dítěti i učiteli, přichází-li dítě nenáležitě připraveno do školy.

Odvažuji se tvrditi, že těch prvních šest let dítěte jsou nejvážnější a nejdůležitější pro celý jeho život. Snad je známo, že jesuité chtěli děti do své výchovy jen do sedmého roku. Věděli patrně velmi dobře, že se v té době tvoří karakter dítěte. Chce-li se tomu někdo smáti, nemám nic proti tomu, na skutečnosti to však nic nezmění.

Kdysi — byla jsem ještě velmi mladou dívkou — dostal se mi do ruky překlad anglické knížky, ze které jsem si zapamatovala jednu větu, která byla potom uhelným kamenem na důležité stavbě rodiny, kterou mi svěřil Bůh. Ta věta zněla: Dítě naučíš poslouchati a dáš mu nejdůležitější základ celé výchovy v prvních dvou letech života.

Přesvědčila jsem se, že je tomu opravdu tak. Hned od prvního probuzení dětské duše nutno počíti s výchovou. To, co se zpravidla s dětmi v tom věk dělá, není výchova, nýbrž dresura.

Znám jednu maminku, která živila své děcko dietně, na hodiny což je ovšem nesmírně chvalitebné a zacházela s ním přesně podle vytčeného programu: Ráno bylo umyto a marš — s chůvou na tři hodiny na procházku, ať má máma tři hodiny od tebe pokoj. Pak se nakrmilo a zase ven. Po novém krmení se vstrčilo do tmavého pokoje, ať plakalo sebe víc — však přestane, až se ukřičí... Když byla maminka v náladě, vzala je dokonce na klín a mazlila se s ním. Když v náladě nebyla, strčila je chůvě a šla se někam povyrazit. Na procházku se svým děckem nešla.

A přece. jak je důležité pro matku, poznat, jaké má srdéčko její děcko, jaké sklony. Chce-li je poznat, musí u něho stále býti, stále pozorovati!

Děcko se probudí, otevře očka, dívá se kolem sebe, a tu je již příležitost je pozorovat.

To se mu líbí, upřeně se na to zadívá, natáhne ručku, usměje se. Jiná věc v něm budí strach, odpor.

Matka mírným, měkkým hlasem na dítě správně mluví, děcko se jí zadívá do očí, pozoruje, pochopí, usměje se.

Jaký to radost pro matčino srdce, když se její děcko prvním pohledem dotkne její duše.

Nachází-li větší rozkoš v náručí tanečníka, budiž, ať tančí, ale pak ať nepřivádí na svět bytosti nešťastné hned od kolébky, neboť svoje děti podle nejnovější mody oblékati, učiti je papouškovati způsobné věty, poklony, ono bezduché, hloupé „rukulíbám", jímž tyto napáráděné figurky pokřikují už z dálky na známé svých rodičů, to není výchova, jak se tak mnoho maminek mylně domýšlí.

Výchovou jest, od prvního probuzení dětské duše učiti dítě rozeznávat dobré od špatného. Když jdete svému dítěti dobrým příkladem napřed, když je zahrnujete obětavou láskou (ne oním opičím mazlením, když jste v náladě), když jste před ním do krajnosti důsledni, neminete se dobrým výsledkem.

Dejte si však dobrý pozor na sebe, když počnete s výchovou. Jediná vaše nedůslednost vám pokazí u dítěte autoritu, a jak tu jednou ztratíte, jste potom otrokem svého děcka. Jste-li dobrými pozorovateli, můžete denně viděti trapné scény, kdy umíněný capart, často na ulici, dupe nožkama, řve, a maminka nad ním stojí bezradně. Volá na svého mazánka strážníka, nebo nějakého starého pána mu ukazuje — dědka — který béře děti, ale její brouk je chytřejší než ona, a dobře ví, že to na mámě vyhraje. A když vy neovládnete děcko malé, neovládne ho učitel, ani život!

Vždyť vy snad ani nevíte, že vaše malé robě přichází do školy se skušenostmi pokrytce. Ano, starého dokonce pokrytce, a nejsmutnější na tom je, že jste je tomu vy doma učili. Taková, na pohled nevinná věta — milost paní není doma zatím, co vy nejste v náladě návštěvu přijmouti, učí dítě věcem nepěkným.

Dítěti kážete, že se má vždy mluvit pravda a zatím před ním lžete. Co vtipu koluje o této slabosti rodičů. Řeknete snad, že je to psina, ale nezamyslíte se, že pod tou psinou se skrývá strašná pravda.

Již falešný způsob vašeho života učí dítě pokrytectví; doma žijete, mluvíte jinak, než před veřejností.

Dítě je bystrým pozorovatelem a věrně napodobí to, co u svých rodičů vidí a slyší

Nedávno malý hošík řekl strašnou nadávku. Jeho maminka se zarděla a začala se rozčilovat.

Pak si ke mně povzdechla: „Kde to jen to dítě slyšelo?" Čiperný klučina rychle odpověděl: Včerá to řekl tatínek Anně!"

Maminka nemohla pochopiti, že si ten kluk všeho všimne!

Je to smutné, když tohle maminka neví!

Jak dovede pozdravit, uklonit se, to ví ale jak cítí, jak chápe, k čemu má sklony, to neví.

Ona prostě svého dítěte nezná, nezná jeho srdce, je-li dobré, nebo zlé, sobecké.

Dítě vyrůstá; někde se úzkostlivě dbá o jeho zdraví, někde ani to ne. O jeho duši, srdce se nestará nikdo.

Nikdo ho neučí poslušnosti, poddajnosti. Nikdo ho neučí lásce a úctě k bližnímu. Chůvu smí před maminkou bít, a ono ji bije, proto že ví, že mu to ona za matčinými zády oplatí!

Ono vidí, jak maminka přívětivě hovoří se svou přítelkyni a sotva ta odejde, maminka ji pomlouvá, směje se jejím chybám, jejímu obleku.

Mnoho rodičů ze samého mazlení vštěpuje dětem přesvědčení, že jsou něčím nesmírně důležitým, a pak, když takovému domýšlivci zavadí o nerv třeba pan učitel, je z toho hned drama.

Jistě by škola dokázala více, kdyby do ní přišlo dítě s dobrým, zušlechtělým srdcem. Učitel by mohl jen šlechtit mozek. Když však v třídě sedí několik takových rozmazlených, domýšlivých, neposedných spratků, zeptejte se učitele, jak to kazí a zdržuje celou třídu.

Škola na takových dětech nic nenapraví. Chytře se jí protáhnou, a odejdou z ní do života jako lidi pro svůj prospěch všeho schopní. Neštítí se často ani zločinu.

Staré matky učily svých osm až dvanát dětí, když upustily chléb na zem, že jej musily zvednouti a políbit. Řekněte, že to nebylo hygienické, ba směšné. Možná, ale mělo to hluboký význam. Děcko přece jen tušilo, že ten chléb musí míti vzácnou cenu, když nesmí padnouti na zem.

Chléb — symbol práce! Kdo má úctu před prací, nedopustí se nikdy zločinu.

Byla primitivní výchova starých maminek ale zdá se mi lepší, než všechno dnešní hlásání, říci dítěti hned celou pravdu. Nač prý zbytečné iluse o čápu, Mikuláši, Ježíškovi?

Tuhle pravdu musí dítě nutně věděti, aby se na druhé straně učilo celé řadě konvenčních lží od svých rodičů. Jak mohou vychovávati generaci dnešní rozháraná manželství, kde rodiče sobecky kradou svým dětem druhého z rodičů. A což ty staré maminky byly vždy šťastné v manželství? Nenapsal to velmi pěkně Machar v básni „Teta" o jedné takové hrdince?

Co těch skromných maminek a zase často dobrých tatíků neslo svoje neštěstí mlčky, hluboko v srdci skryto celému světu, a neuteklo ze života k soudu se žalobou o rozvod. Ukrývali před dětmi, kde mohli, chyby toho druhého jako je ukrývali před světem, a tiše trpěli, jen aby děti nic nepozorovaly a nevzaly zkázu ze špatného příkladu.

Dnes podvádí matka otce, otec matku, děti to vědí, a často jsou ještě pomocníky při této strašné věci.

Představte si, jak může vypadat srdce a duše takového dítěte, vyrostlého v takovém prostředí!

Pak volají některé časopisy, hlásající morálku, o „převychově" národa.

Převychovat se nedá nic! Začít se musí s výchovou v povijanu!

Když však vede matka 13letého kluka do lokálu, svou nemravností pověstného, potřebuje takový chudák ve třináctém roce takových dráždidel, jako je třeba vražda.

Potom svět žasne, když na něm vyrůstá jeden jedovatý květ za druhým, ať se jmenují třeba Haniková, Lecián, Bažant. Kdo ví, kdo ví kbyby se byl někdo o ta nešťastná srdce dobře staral, jestli by byla skončila za tak smutných okolností. Ovšem připouštím všecky námitky o tom, že dítě dobře vychované zkazila později špatná společnost. Ale to jsou jen vyjímky. Zpravidla dobře vychované dítě hledá jen dobrou společnost, a kdo hledá, nalézá.

Každý jde tam, kam ho jeho srdce nutí.

Připouštím ovšem také námitky o vrozených špatných sklonech, o dětech, které se prostě vychovat nedají. To sem však nepatří a v takových případech ma slovo lékař-psychiatr, neboť jde tu o lidi nenormální.

Takové dítě může matka jen oplakávat, nikoli vychovávat. Mně se zdá, že se u nás i s emancipací ženy začalo od střechy, a ne od základu.

Není ještě emancipací, uměti si vydělati na parádu!

Žena vzdělaná, zdravě rozumná, je vždy distingovanou, skromnou, nenápadnou, tichou. Když je sama taková, jsou takové i její děti, neboť každé dítě nejprve napodobí ty, kdož jsou kolem něho v útlém věku.

Žena vzdělaná a rozumná ví, že jeji první a svaté místo je v rodině, u kolébky potomstva Je to místo úžasně důležiíé a odpovědné. Je mnohem důležitější, než býti někde ředitelkou nebo vedoucí obchodu.

Žena činí národ mravným, dobrým neb špatným. Podle toho, jako jest sama.

Žena-matka tvoří karaktery mužů, kteří potom vedou a řídí svět.

Neboť, co do srdcí svých synů matka uložila v útlém mládí, to v nich zůstane po celý život.

Ty povídačky, že žena byla otrokem muže, jsou jen povídačky. Žena byla otrokem svých pověr a své hlouposti.

Co je jí platno studovat universitu, když se při tom chová jako pouliční nevěstka, mění milence jako klobouky a srdce má nemravné, sprosté. Co je jí platno, že má hlavu přecpanou učeností, k čemu je ji to dobré?

Že se tím jednou uživí? Dobře ale ona při tom spokojena není — a kdyby to všecky tvrdily, není to pravda.

Zákon přírody je tak železný a strašný, že proti němu nic člověk nepořídí a jeho učenos se mu o něj rozbije. Vymanit se z pověr, nevědomosti, a upadnout do nemravnosti, je jedno a totéž. A protopášností je celý způsob života mnohých dnešních i tak zvaných hodných hodných žen. Jen se kolem sebe podívejte

a jmenujte mi rodinu, která nežije nad svoje poměry. A kdo je tím vinen? Žena!
Jest jedna náhoda, která dnes není v modě, ale která určuje běh dějin a vytváří život světů: jest to nahota pravdy.

Co naší rodině chybí, zejména naší rodině české doma, to je otec. My mužové máme všelijaké příčiny a halíme je do filosofické moudrosti, abychom se života skutečně rodinného mohli vzdalovat. Muž horuje o rodinném životě, ale ve většině případů sám si ho málo hledí. Já právě, když se dívám na inteligentní stavy — já nemluvím o dělnickém stavu, ve kterém nežiji — tu vidím, že je vlastně pravidlo, že muž z rodiny utíká. Sotva se najedl, musí do společnosti kamarádů; říká, že si musí oddechnout, že potřebuje vyražení, osvěžení a přece bude pořád mluvit o rodinném životě. Sotva přišel domů, jde zase do nerodinného života, řekněme to přímo — do hospody. To je pravda a proto povídám, že rodina potřebuje muže a děti, že potřebují otce.

Říká se vždy, že žena od přírody je ustanovená k tomu, aby byla matkou a mateřství se prohlašuje za svaté. Já neříkám, že není, ale pak je i otcovství svaté a já nevím, proč by žena byla od přírody víc ustanovena být matkou než muž otcem — oběma přísluší stejný podíl na rodině.

(T. G. Masaryk v „Amerických přednáškách" r. 1907.)

Předplatné v Lucku

přijímá: Česká Matice Školská, Jagiellońska 16, šekový účet P. K. O. 80890.

Ve Varšavě:

Drukarnia „Rola" Jana Buriana, Mazowiecka 11, šekový účet P. K. O. 1704.

Ceny předplatného:

na půl roku zl. 5.20, na čtvrt roku zl. 2.80. Do ciziny: na půl roku zl. 7.—, na čtvr roku zl. 3.75. Cena jednotlivého čísla je 50 gr.

Ceny oznámení:

Celá strana zl. 120.—, půl strany zl. 70.—, čtvrt strany zl. 40.—, osmina strany zl. 25.— dvanáctina strany zl. 20.—, šestnáctina strany zl. 15.—. Při častějším inserování slevy.

Zodpovědný redaktor: **Josef Welk**, Łuck, Jagiellońska 16.
Vydavatel: Drukarnia „Rola", Jana Buriana, Warszawa, Mazowiecka 11.

VÁŽENÝM NAŠIM ODBĚRATELŮM A PŘÍZNIVCŮM PŘEJEME PŘÍJEMNÉ **SVÁTKY VÁNOČNÍ,** JAKOŽ I

„SŤASTNÝ a VESELÝ NOVÝ ROK 1929"

Exposice fy: **R. Jozet a Spol., ze Zdolbunova,** na Volyňské Výstavě v Lucku 1928., která jediná ze všech firem, zahraniční stroje vystavujících, obdržela **„Pochvalný list"** za vystavení nejlepších českých hospodářských strojů.

Tovární sklady hospodářských a mlýnských strojů

Rudolf Jozef a Spol.,

v Zdolbunově,

Teleton čís. 17. **ul. Koscielna 4.**